

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2023
Αριθμ.πρωτ.: 200

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
Πολυτεχνείου 6, 10 433 Αθήνα
τηλ.:210-5243434, fax: 210-5228231
e-mail: p-e-f@otenet.gr
<http://www.p-e-f.gr>

21 Μαρτίου 2023. Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης

Σαν σήμερα, πριν από τρεις εβδομάδες, η χώρα βυθίστηκε στο πένθος από μια ανείπωτη τραγωδία, μια τραγωδία που ακόμη δεν μπορεί να τη χωρέσει το μυαλό μας. «Κάθε ανθρώπου ο θάνατος λιγοστεύει εμένα, γιατί είμαι ένα με την ανθρωπότητα»¹, έγραψε ένας ελισαβετιανός ποιητής, και ο στίχος αυτός εκφράζει απόλυτα τον πόνο, τον θρήνο και την οργή που περισσεύει στον καθένα μας. Μέσα σε όλον αυτόν τον ζόφο, οι δημοσκοπήσεις και οι τσακωμοί που περισσότερο συσκοτίζουν παρά φωτίζουν τις πολιτικές ευθύνες για την τραγωδία και, ταυτόχρονα, η εμπορευματοποίηση του τραγικού από τα ΜΜΕ σε κάνουν να αναρωτιέσαι τι, τάχα, μπορείς να πεις για την ποίηση. Όχι μεγάλα λόγια. Ας τα πούνε άλλοι αυτά. Εμείς θα προσπαθήσουμε να τους διδάξουμε – γιατί η ποίηση διδάσκει – και, ίσως, να τους ταραξουμε – γιατί η ποίηση διεγείρει τα συναισθήματα (εφόσον υπάρχουν) με τους στίχους του Τ. Σ. Έλιοτ, ως ελάχιστη προσφορά στους νεκρούς:

ΟΙ ΚΟΥΦΙΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ (1925)²

Α

Είμαστε οι κούφιοι άνθρωποι
Είμαστε οι παραγεμισμένοι άνθρωποι
Που σκύβουνε μαζί
Καύκαλα με άχαρα γεμάτα, αλίμονο!
Οι στεγνές μας φωνές
Σαν ψιθυρίζουμε μαζί
Είναι ήσυχες κι ασήμαντες
Σαν τον αγέρα στο ξερό χορτάρι
[...]

¹ John Donne «No man is n island”

² Θ. Σ. Έλιοτ, *Η Έρημη Χώρα*, μετάφραση Γιώργου Σεφέρη, Ίκαρος, Αθήνα 2004, σ. 107 – 108

Μορφή χωρίς σχήμα, σκιά χωρίς χρώμα,
Παραλυμένη δύναμη γνέψιμο χωρίς κίνηση·

Εκείνοι που ταξίδεψαν

Με ίσιες ματιές στου θανάτου την άλλη Βασιλεία

Μας θυμούνται – α θυμούνται - όχι σα να ‘μαστε
χαμένες

Παράφορες ψυχές, μα μονάχα

Οι κούφιοι άνθρωποι

Οι παραγεμισμένοι άνθρωποι

Πολλοί χαρακτήρισαν την ποίηση του Έλιοτ ως ποίηση που δεν αφήνει ελπίδα σωτηρίας. Μπορεί να είναι κι έτσι. Όμως η ίδια η πράξη της ποίησης είναι λυτρωτική. Η ποίηση *«όσο απελπισμένη κι αν είναι»*, γράφει ο Γιώργος Σεφέρης, *«μας σώζει πάντα, με κάποιον τρόπο, από την ταραχή των παθών»*³.

Αυτή τη μέρα, λοιπόν, νομίζουμε ότι ένας τρόπος υπάρχει για να γιορτάσουμε την ποίηση. Να επιτρέψουμε στον ποιητικό λόγο όχι μόνον να μας παρηγορήσει, αλλά να μας βοηθήσει να στοχαστούμε και να κατανοήσουμε αυτό που συνέβη, για να μην μας θυμούνται οι νεκροί μας σαν κούφιους, παραγεμισμένους ανθρώπους.

Από την ΠΕΦ

³ Γιώργος Σεφέρης, *Δοκιμές*, Α' (1936 – 1947), Ίκαρος, Αθήνα 1981, σ 30